

Laaja-alainen osaaminen koulussa

**AJATTELIJANA JA OPPIJANA
KEHITTYMINEN**

TOIMITTANEET

**NINJA HIENONEN, PÄIVI NILIVAARA,
MILJA SAARNIO & MARI-PAULIINA VAINIKAINEN**

Gaudeamus

Copyright © 2022 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Miika Immonen

KL 38 • UDK 37

ISBN 978-952-345-156-8

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2022

Sisällys

I	LAAJA-ALAISEN OSAAMISEN TEOREETTISIA LÄHTÖKOHTIA.....	11
1	Laaja-alainen osaaminen uuden vuosituhanneen koulutuspoliittisissa keskusteluissa (<i>Mari-Pauliina Vainikainen & Päivi Nilivaara</i>).....	13
2	Oppimaan oppiminen tulevaisuuden taitojen malleissa (<i>Päivi Nilivaara & Mari-Pauliina Vainikainen</i>)	23
3	Laaja-alaisena osaajana kehittyminen: kokoava teoreettinen viitekehys (<i>Mari-Pauliina Vainikainen & Satu Koivuhovi</i>)	39
4	Ongelmanratkaisua opettamassa (<i>Mari-Pauliina Vainikainen & Samuel Greiff</i>)	57
5	Luovuus ja innovatiivisuus opetuksessa ja oppimisessa (<i>Marja Kankaanranta, Tiina Mäkelä & Kristóf Fenyvesi</i>)	68
6	Yhteistoiminnallisen oppimisen teoriaa ja käytäntöjä: miten nykytilanteeseen on tultu ja miltä tulevaisuus näyttää? (<i>Juliene Madureira Ferreira & Kateryna Zabolotna</i>)	81
7	Motivionaalisten uskomusten merkitys oppimisessa (<i>Satu Koivuhovi & Laura Nyman</i>)	92
8	Tietoinen oppiminen: palaute osana oppimisen itsesäätelyä (<i>Sanna Oinas</i>)	104
II	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN OSANA OPETUSSUUNNITELMIA.....	113
9	Laaja-alainen osaaminen opetussuunnitelmien perusteissa (<i>Päivi Nilivaara & Tiina Soini</i>).....	115
10	Ajattelu ja oppimaan oppiminen Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 (<i>Milja Saarnio</i>)	131
11	Kielitietoisuus osana koulun arkea ja laaja-alaista osaamista (<i>Raisa Harju-Autti, Jenni Alisaari & Maija Yli-Jokipii</i>)	144
12	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot osana oppimista (<i>Laura Kortesoja</i>) ...	156

13	Tekstien tuottaminen monilukutaidon pedagogiikassa (<i>Pirjo Kulju & Reijo Kupiainen</i>)	166
14	Tieto- ja viestintäteknologia oppimisen kohteena ja välineenä (<i>Tomi Jaakkola</i>)	179
15	Työelämätaidot ja yrittäjäys – yhteisöllisyys opetuksen voimavarana (<i>Leena Rättyä</i>)	190
16	Ekososiaalinen sivistys Osallistumisen, vaikuttamisen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisen pohjana (<i>Raisa Foster, Anette Mansikka-aho & Arto O. Salonen</i>)	204
17	Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja niiden arviointi osana oppiaineiden arviointia (<i>Najat Ouakrim-Soivio</i>)	218
III LAAJA-ALAISTA OSAAMISTA TUKEVA OPPIMISYMPÄRISTÖ JA TOIMINTAKULTTUURI		
229		
18	Opettaja oppimaan oppimista tukevaa toimintakulttuuria kehittämässä (<i>Milja Saarnio, Aada Aitto-oja & Katri Peltola</i>)	231
19	Luovuutta ja innovatiivisuutta vaalivat oppimisympäristöt ja luovat ekologiat (<i>Tiina Mäkelä, Kristóf Fenyvesi & Marja Kankaanranta</i>)	246
20	Informaali oppiminen ja tulevaisuuden osaaminen (<i>Hannu Salmi & Helena Thuneberg</i>)	256
21	Opettajaksi opiskeluevien näkemyksiä luovuuden ja ongelmanratkaisun yhteydestä (<i>Merike Kesler</i>)	269
22	Tavoitteena demokratia? Opetussuunnitelmien perusteet ja demokratiakasvatus (<i>Mikko Hiljanen, Roosa Karisto, Jenny Keijonen, Tilda Kouhia & Niilo Oikari</i>)	280
23	Ekososiaalisen sivistyksen haaste: autoetnografia luokanopettajan voimaantumisenesta (<i>Anette Mansikka-aho & Jani Pulkki</i>)	291
IV LAAJA-ALAISENA OSAAJANA KEHITTYMINEN TULEVAISUUDEN PERUSKOULUSSA		
301		
24	Pysäytyskuvia tulevaisuuden peruskoulusta (<i>Päivi Nilivaara & Sanna Oinas</i>)	303
25	Tulevaisuuden koulu oppijuuden kontekstina (<i>Päivi Nilivaara, Mari-Pauliina Vainikainen, Tiina Soini & Sanna Oinas</i>)	318
Viitteet		334
Lähteet		354
Hakemisto		416
Kirjoittajat		421